

6.10.2010.

**ОДБОР ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
- Г. Чедомир Јовановић, председник -**

Поштовани господине Јовановићу,

Влада Републике Србије усвојила је Предлог закона о изменама и допунама Закона о заштити природе. Предлог је упућен у процедуру за усвајање у Народној Скупштини Републике Србије и доступан је на званичном интернет сајту Народне скупштине (www.parlament.rs).

Молимо Вас да се, приликом расправе о Предлогу закона о изменама и допунама Закона о заштити природе у Скупштини Србије, снажно заложите да се члану 4. и члану 55. унесу измене, као и да се члан 13. Предлога изостави и задржи члан 35. постојећег Закона о заштити природе (Службени гласник Републике Србије бр. 36/2009).

Напомињемо да је у анализи ефеката закона од стране предлагача наведено да су „кључни разлози за доношење овог закона су потреба прецизнијег одређивања појмова...“, као и да „стратешки циљ Републике Србије, у процесу придруживања Европској унији, јесте да се изврши усклађивање домаћих прописа са прописима Европске уније“. С обзиром да се ради о транспоновању две значајне директиве Европске уније - Директиве о птицама (Council Directive 79/409/EEC on the Conservation of Wild Birds) и Директиве о стаништима (Council Directive 92/43/EEC on the Conservation of natural habitats and of wild), за које не постоје преводи на српски језик, сматрамо да коришћење неодговарајућих термина може изазвати проблем у усклађивању овог закона са прописима Европске уније, као и велике потешкоће у примени закона.

Имајући у виду значај измена које Предлог закона о заштити природе доноси, као и специфичност области коју регулише, уколико је потребно, у директном контакту, можемо Вам дати детаљнија образложења.

У прилогу овог дописа достављамо: текст спорних чланова, предлоге измена са образложењима и списак организација чланица мреже „Натура 2000 ресурсни центар Србије“ које су подржале ову иницијативу.

Мрежа НВО „Натура 2000 Ресурсни центар Србије“
Координирајућа организација: Млади истраживачи Србије
Генерални секретар

Тања Петровић

ПРИЛОГ

Текст спорних чланова, предлози измена и образложења

Члан 4. Предлога закона о изменама и допунама Закона о заштити природе

Наслов изнад члана 10. и члан 10. мењају се и гласе:

„Оцена прихватљивости

Члан 10.

Уколико се у поступку издавања услова заштите природе из члана 9. утврди да планови, основе, програми, пројекти, радови и активности могу имати значајан утицај на циљеве очувања и целовитост еколошки значајног подручја, Министарство, орган надлежан за послове заштите животне средине аутономне покрајине, односно орган надлежан за послове заштите животне средине јединице локалне самоуправе, спроводи оцену прихватљивости.

За планове, основе и програме за које се, у складу са посебним законом, спроводи поступак стратешке процене и за пројекте, радове и активности за које се у складу са посебним законом, спроводи поступак процене утицаја, оцена прихватљивости спроводи се у оквиру тих поступака.

У случају када се на основу оцене прихватљивости утврди да планови, основе, програми, пројекти, радови и активности могу имати значајан утицај на циљеве очувања и целовитост еколошки значајног подручја, надлежни орган ће одбити давање сагласности.

У случају када се на основу оцене прихватљивости утврди да планови, основе, програми, пројекти, радови и активности могу имати значајан утицај на циљеве очувања и целовитост еколошки значајног подручја, надлежни орган ће дати сагласност, само под следећим условима:

1) уколико не постоји друго алтернативно решење;

2) у односу на еколошки значајна подручја у којима се налази макар један приоритетни тип станишта и/или приоритетна врста, само уколико постоје разлози преовладавајућег јавног интереса, који се односе на заштиту здравља људи и јавне сигурности, на корисне ефекте од примарне важности за животну средину; у односу на сва остала еколошки важна подручја само уколико постоје други разлози од јавног интереса, укључујући интересе социјалне или економске природе, који претежу у односу на интерес очувања ових подручја;

3) уколико је могуће предузети компензацијске мере из члана 12. овог закона, неопходне за очување свеукупне кохерентности еколошке мреже.

Влада ближе прописује поступак, садржину, рокове, начин спровођења оцене прихватљивости у односу на циљеве очувања еколошки значајног подручја, као и начин обавештавања јавности, утврђивања преовладавајућег јавног интереса и компензацијских мера.”

Предлог измене

У члану 4. бришу се речи „односно орган надлежан за послове заштите животне средине јединице локалне самоуправе“.

Образложење: Будући да је поступак спровођења оцене прихватљивости изузетно сложен и да јединице локалне самоуправе немају административно-стручних капацитета да тај поступак спроведу, предложено је брисање наведених речи.

Члан 4. став 5. мења се и гласи: "Влада ближе прописује поступак, садржину, рокове, начин спровођења оцене прихватљивости у односу на циљеве очувања еколошки значајног подручја и утврђивања преовладавајућег јавног интереса и компензацијских мера, а након спроведене јавне расправе."

Образложење: По члану 6. став 3. Директиве о стаништима (Council Directive on the conservation of natural habitats and of wild fauna I flora; 1992L0043-EEC), која се транспонује Законом о изменама и допунама Закона о заштити природе, препоручује се прибављање мишљења шире јавности, те је спровођење јавне расправе, а не само обавештавање јавности, погодан начин за испуњење препоруке из Директиве.

Члан 13. Предлога закона о изменама и допунама Закона о заштити природе

Наслов изнад члана 35. и члан 35. мењају се и гласе:

„Режими заштите

Члан 35.

На основу одлика и стања природних вредности, циљева њиховог очувања и коришћења, на заштићеном подручју успоставља се режим заштите I, II и/или III степена.

Режим заштите I степена забрањује коришћење природних ресурса и изградњу објеката а радове и активности ограничава на научна истраживања и праћење природних процеса, контролисану посету у образовне, рекреативне и општекултурне сврхе и спровођење заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, елементарних непогода и удеса, појава биљних и животињских болести и пренамножавања штеточина.

Режим заштите II степена забрањује изградњу индустријских, металуршких и рударских објеката, асфалтних база, објеката за складиштење и продају деривата нафте и течног нафтног гаса, термоелектрана и ветрогенератора, лука и робно-трговинских центара, аеродрома, услужних складишта, магацина и хладњача, викендица и других породичних објеката за одмор, експлоатацију минералних сировина, тресета и материјала речних корита и језера, преоравање природних травњака, привредни риболов, уношење инвазивних алохтоних врста, изградњу објеката за рециклажу и спаљивање отпада и образовање депонија отпада, а ограничава регулацију и преграђивање водотока, формирање водоакмулација, мелиориционе и друге хидротехничке радове, изградњу хидроелектрана, соларних електрана и електрана на био-гас, објеката туристичког смештаја, угоститељства, наутничког туризма и туристичке инфраструктуре и уређење јавних скијалишта, изградњу објеката саобраћајне, енергетске, комуналне и друге инфраструктуре, стамбених и економских објеката пољопривредних газдинстава, традиционално коришћење камена, глине и другог материјала за локалне потребе, изградњу рибњака, објеката за конвенционално гајење домаћих животиња и дивљачи, риболов, лов, сакупљање гљива, дивљих биљних и животињских врста, газдовање шумама и шумским земљиштем, формирање шумских и пољопривредних монокултура, уношење врста страних за дивљи биљни и животињски свет регије у којој се налази заштићено подручје и примену хемијских средстава.

Режим заштите III степена забрањује изградњу рафинерија нафте и објеката хемијске индустрије, металуршких и термоенергетских објеката, складишта нафте, нафтних деривата и природног гаса и уношење инвазивних алохтоних врста а ограничава изградњу других индустријских и енергетских објеката, асфалтних база, објеката туристичког смештаја и јавних скијалишта, инфраструктурних објеката, складишта индустријске робе и грађевинског материјала, викендица, експлоатацију и примарну прераду минералних сировина, образовање депонија и других објеката за управљање отпадом, изградњу насеља и ширење њихових грађевинских подручја, лов и риболов, формирање шумских и пољопривредних монокултура, примену хемијских средстава и друге радове и активности који могу имати значајан неповољан утицај на природне и друге вредности заштићеног подручја.

Режими заштите и границе делова заштићеног подручја са различитим режимима заштите утврђују се актом о проглашењу заштићеног подручја на основу студије заштите.

Режим заштитне зоне заштићеног подручја забрањује и ограничава радове и активности за које се у поступку утврђеном законом и другим прописима утврди да могу имати значајан неповољан утицај на биолошку разноврсност, вредности геонаслеђа и предела тог заштићеног подручја.

Влада ближе прописује режиме заштите, поступак и начин њиховог одређивања и објекте, радове и активности који су забрањени или ограничени.

У националном парку могу се у складу с посебним законом забранити радови и активности који су режимима заштите из овог члана ограничени.”

Предлог измена

Члан 13. Предлога изоставити и задржи члан 35. постојећег Закона о заштити природе (Службени гласник Републике Србије бр. 36/2009)

Члан 35. Закона о заштити природе (Сл. Гласник Републике Србије 36/2009)

На заштићеном подручју могу се издвојити зоне у којима се спроводе следећи режими заштите:

- 1) Ia степена - строга заштита;
- 2) Ib степена - строга заштита уз могућност управљања популацијама;
- 3) II степена - активна заштита;
- 4) III степена - активна заштита и могућност одрживог коришћења.

Режим заштите Ia степена – строга заштита се спроводи на делу заштићеног подручја са изворним, неизмењеним или мало измењеним екосистемима изузетног научног и практичног значаја којом се омогућава искључиво природна сукцесија.

У Ia степену заштите искључују се сви облици коришћења простора и активности осим научних истраживања и контролисане едукације. Изузетак могу бити интервентне активности у акцидентним ситуацијама, уз сагласност Министарства.

Режим заштите Ib степена – строга заштита се спроводи на делу заштићеног подручја са изворним, неизмењеним или мало измењеним екосистемима великог научног и практичног значаја.

У Ib степену заштите могућа су искључиво научна истраживања, контролисана едукација и активности усмерене ка очувању и унапређењу постојећег стања екосистема (контролисано пашарење, кошење, измуљивање, регулисање водног режима и друго).

Режим заштите II степена – заштита се спроводи на делу заштићеног подручја са делимично измењеним екосистемима великог научног и практичног значаја.

У II степену заштите могуће су управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења природног добра без последица по примарне вредности његових природних станишта, популација и екосистема, као и контролисане традиционалне делатности које током свог одвијања нису угрозиле примарне вредности простора.

Режим заштите III степена – заштита се спроводи на делу заштићеног подручја са делимично измењеним и/или измењеним екосистемима од научног и практичног значаја.

У III степену заштите могуће је селективно и ограничено коришћење природних ресурса, управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења природног добра, одрживо коришћење, развој и унапређење сеоских домаћинстава, уређење објеката културно-историјског наслеђа и традиционалног градитељства, очување традиционалних делатности локалног становништва, развој инфраструктуре усклађене са вредностима, потенцијалима и капацитетима заштићеног простора намењене развоју еколошког, руралног, здравственог, спортско-рекреативног и осталих видова туризма у складу са принципима одрживог развоја.

Режиме заштите предлаже завод у студији о заштити заштићеног подручја.

Образложење:

1. Режим заштите I степена у заштићеним природним добрима у Закону о заштити природе подразумевао је строгу заштиту, док Предлог дозвољава неке од туристичких активности потпуно неприхватљивих у зонама строге заштите. Режим заштите II степена у Закону о заштити природе подразумевао је активности на спровођењу активне заштите, док је у члану 13. нацрта „ограничено“ (није забрањено) спровођење великог броја потпуно неодрживих активности. Режим заштите III степена у Закону о заштити природе подразумевао је активну заштиту и могућност одрживог коришћења, док је у члану 13. Предлога „ограничено“ (није забрањено)

спровођење великог броја сасвим неодрживих активности које потпуно девастирају заштићена природна добра и тиме систем заштите природе у Србији под паролом одрживог развоја.

2. Режији заштите на начин како су прописани у члану 13. Предлога закона о измена и допунама Закона о заштити природе грубо одударају од темељних одредница самог Закона (чланови 1. и 2).
3. Поменуте активности у нескладу су са принципима и одредбама међународних конвенција које је Република Србија ратификовала: Конвенције о биолошкој разноврсности (Закон о потврђивању Конвенције о биолошкој разноврсности; Службени лист СРЈ – међународни уговори, бр. 11/2001), Конвенције о очувању миграторних врста и Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта (Закон о потврђивању конвенције о очувању миграторних врста животиња и Закон о потврђивању Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта, Сл. Гласник РС – међународни уговори бр. 102/2007
4. Укупна површина заштићених природних добара у Србији мања је од 6% националне територије, а огромна већина подручја унутар самих природних добара (више од 90%) налази се унутар зона са режимима заштите II и III степена. Спровођење члана 13, на начин како је он наведен у Предлогу закона о изменама и допунама Закона о заштити природе, у заштићеним природним добрима омогућиће делимичну или потпуну деградацију свих природних вредности (биодиверзитета, геонаслеђа и створених вредности) ради чије заштите су природна добра и установљена.
5. Предлог закона о измена и допунама Закона о заштити природе у потпуности поништава све напоре и резултате постигнуте у мукотрпном процесу заштине националне природне баштине и прекида континуитет за природу повољних законских решења из ове области која датирају још из 1991. (члан 49. Закона о заштити животне средине, Службени гласник Републике Србије бр. 66/1991).
6. Предлог Закона о измена и допунама Закона о заштити природе није у складу са добром европском праксом у заштити природе и двома европским директивама које регулишу заштиту природе: Директива о птицама (Council Directive 79/409/EEC on the Conservation of Wild Birds) и Директива о стаништима (Council Directive 92/43/EEC on the Conservation of natural habitats and of wild fauna and flora).
7. Предлог закона о измена и допунама Закона о заштити природе представља, у великој мери, акт усмерен ка задовољавању мегаломанских потреба бизнис-сектора на (иначе неприхватљиво малом) делу територије Србије на коме се налазе најочуваније природне вредности и који ужива законску заштиту.

Члан 55. Предлога закона о изменама и допунама Закона о заштити природе

Еколошки значајна подручја Европске уније NATURA 2000 биће идентификована и постају део европске еколошке мреже NATURA 2000 даном приступања Републике Србије Европској унији.

Предлог измене

Еколошки значајна подручја Европске уније НАТУРА 2000 биће идентификована до дана приступања Републике Србије ЕУ, а у даљем поступку са европским институцијама постају део европске еколошке мреже НАТУРА 2000.

Образложење: Процедура Европске уније о успостављању еколошке мреже NATURA 2000 подразумева да држава кандидат припреми листе потенцијалних подручја које ће након приступања Европској унији бити разматране са Европском комисијом и стручним европским институцијама. У процесу преговара, након стицања статуса чланице, ради се коначно дефинисање еколошке мреже у Србији која ће бити део европске еколошке мреже НАТУРА 2000.

Списак организација чланица мреже "Натура 2000 ресурсни центар Србије" које су подржале допис и примедбе и допуне Предлога закона о заштити природе

1. Авалон (Игманска 23, Вршац)
2. ЦЕКОР (Корзо 15/13, Суботица)
3. Друштво младих истраживача Бор (3. октобра 71, Бор)
4. Друштво за очување дивљих животиња "Мустела" (Његошева 51, Београд)
5. Друштво за заштиту и проучавање птица Војводине (Радничка 20а, Нови Сад)
6. Друштво за заштиту и проучавање риба (Трг Доситеја Обрадовића 2, Нови Сад)
7. Друштво за заштиту животне средине "Стара планина" (Миџорска 31, Пирот)
8. Еко центар (Риге од Фере 4, Београд)
9. Еко клуб Жељин (4. црногорска 41, Александровац)
10. ЕКО ЛОР (Крчедин)
11. ЕКОД "Градац" (Кнез Михајлова бб, Ваљево)
12. ЕкоФорум (Радивоја Кораћа 4, Београд)
13. Еколошки покрет „Ибар” (ИВ Краљевачки батаљон бр.2, Еколошка кућа на обали Ибра)
14. Еколошки покрет Бела Бреза (Обилићева 66/3, Крушевац)
15. Еколошко друштво Драгачево (Републике 72, Гуча)
16. Еколошко истраживачко друштво "Младен Караман" (Радоја Домановића 12, Крагујевац)
17. Ендемит (Орачка 42, Земун)
18. ГМ Оптимист (Велеречка 1/4, Горњи Милановац)
19. Green Vike (Бирчанинова 105, Ваљево)
20. Група за развој еколошке свести – ГРЕС (Раваничка 20, Београд)
21. ИДА (Топлице Милана 2, Краљево)
22. Инжењери заштите животне средине (Балзакова 11, Нови Сад)
23. Крушевачки еколошки центар (Дамњана Максића 15-13, Крушевац)
24. Лига за орнитолошку акцију (Његошева 51, Београд)
25. Локална Агенда 21 за Костолац-ОПШТИНА (Рударска 11/1, Костолац)
26. Непушачки едукативни центар (Игумана Пајсија 10, Крагујевац)
27. Планинарско друштво "Каблар" (Чачак)
28. Покрет горана Новог Сада (Позоришни трг 2, Нови Сад)
29. Простор-Центар Еколошке Мисли (Гутенбергова 4а, Ниш)
30. Protecta (Обреновићева бб, Ниш)
31. Протего (Матије Корвина 9, Суботица)
32. Рефугијум (Др Лазе Станојевића 9, Нови Сад)
33. Школа за опстанак (Цвијићева 28, Београд)
34. UNESCO-Регионални центар Параћин (Франше де Переа 60, Параћин)
35. Зелени кључ (25.мај 53, Ниш)

Београд
6. октобра 2010. године